

Studenten kom uit je stagiairebubbel!

Stageland Suriname

door Amber
Goossen en
Jolanda Berends

Steeds meer Nederlandse sociaal werkstudenten kiezen ervoor om een praktijkonderdeel in Suriname te doen. Ze genieten van wat op hen afkomt – het moois dat dit land te bieden heeft – en maken kennis met de lokale cultuur. Het is verleidelijk en gemakkelijk om samen met andere Nederlandse studenten de uitdaging aan te gaan. Zonder dat ze er zelf erg in hebben, zitten ze in een stagiairebubbel.

Het opdoen van een internationale ervaring tijdens je studie is een verrijking voor je professionele ontwikkeling. Suriname is één van de meest populaire bestemmingen voor Nederlandse studenten. Op jaarbasis worden ongeveer tweeduizend Nederlandse stagiaires geregistreerd, maar geschat wordt dat dit aantal eerder op zesduizend ligt (UCOS, 2016). Met name onderwijs-, gezondheid- en sociaal werkstudenten kiezen voor dit veelzijdige land. Het is echter geen vanzelfsprekendheid dat een verblijf in Suriname ook daadwerkelijk een bijdrage levert aan de professionele ontwikkeling. De vraag is wat de internationale ervaring oplevert wanneer de student met name optrekt met andere Nederlandse studenten. Deze zogenoemde *stagiairebubbel* zorgt ervoor dat studenten nauwelijks mengen met de lokale bevolking, dat hun prioriteit voornamelijk ligt bij vrijetijdsinvulling en niet bij kennisuitwisseling, en zij vasthouden aan hun Westerse visie tijdens de praktijksituaties.

Mengen met lokale bevolking

Studenten die aankomen in Suriname ervaren het direct: de warmte, de ongedwongen sfeer en de zichtbare verschillen vertellen dat het hier heel anders is dan in Nederland. Vaak verblijven de stagiaires echter in een studentenhuus met andere Nederlandse studenten. Bij aankomst worden

ze door *locals* en andere internationale studenten gewaarschuwd dat het gevaarlijk kan zijn om alleen op pad te gaan: 'Blijf zoveel mogelijk met je groep of met je huisgenoten bij elkaar', luidt het advies. Of de lokale bevolking gecharmeerd is van de hordes Nederlandse studenten is de vraag. Er klinken verschillende meningen over het fenomeen 'Nederlandse stagiaires'. Positief zijn de kennis die zij naar de organisaties brengen en de stimulering van de economie. Daar tegenover staat het losbandige gedrag dat niet overeenkomt met de normen en waarden van de Surinamers. Om interculturele competenties te ontwikkelen, is het bovendien belangrijk dat de student zich openstelt voor een andere cultuur. Doet een student dit niet, dan begeeft hij of zij zich niet buiten het eigen referentiekader en is de kans klein dat dit leerproces op gang komt.

Vertier

Het is niet altijd even gemakkelijk om als buitenlandse student snel een plek te vinden binnen de lokale organisatie. De Surinaamse collega's zien de Nederlandse stagiaire vaak als een van de velen. Voorgangers hebben een visitekaartje achtergelaten en dit maakt profilering lastig. Zo kan het dat studenten zich niet welkom voelen. Dan is het begrijpelijk dat de stagiaires elkaar opzoeken.

'Mevrouw, u bent wel Westers, maar u gedraagt zich helemaal niet zo.' Dit is wat een van de pupillen tegen mij zei toen ik in september 2016 drie maanden werkzaam was op een internaat in Paramaribo. Mijn interesse was direct gewekt: 'Hoe gedraag je je dan als je Westers bent?'. Tijdens gesprekken werd duidelijk dat de ervaringen die deze jongeren hebben met Nederlandse stagiaires niet altijd positief zijn. Ze vertelden mij dat Westerse stagiaires voornamelijk met andere Westerse stagiaires bezig zijn, vaak vasthouden aan hun eigen referentiekader en weinig aandacht besteden aan contact met de pupillen binnen de praktijkorganisatie. Al deze signalen hebben mij gestimuleerd om mijn 'Nederlandse bril' af te zetten. Door in contact te komen met deze pupillen, heb ik onvergetelijke leerervaringen op kunnen doen. Deze neem ik nu als jonge professional mee in het sociaal werkveld. (Amber Goossen)

De grote hoeveelheid buitenlandse stagiaires geeft lokale touroperators de kans om in te spelen op hun vrijetijdsinvulling. Elke dag is het voor studenten mogelijk om aan te sluiten bij een evenement of een landinwaartse tour. Je leert nieuwe mensen kennen en je maakt vrienden voor het leven. De documentaire *Soso Lobi – Nothing but love* brengt dit goed in beeld: de feestende Nederlandse studenten die vertier voorrang geven, waardoor hun professionele ontwikkeling gemakkelijk naar de achtergrond schuift.

Ik ga op reis en ik neem mee...

Hoewel stagiaires dus van huis zijn, en functioneren in een andere cultuur, blijft hun etnocentrisme vaak in tact. Zij kijken veelal vanuit hun eigen culturele bril naar de hulpverlening, en kunnen zich niet vinden in de werkwijzen van de lokale bevolking. De manier waarop sociaal werkers in een ander land met cliënten omgaan, verschilt van wat zij gewend zijn. Om hiermee om te leren gaan, is niet alleen het leren kennen van de andere cultuur belangrijk, maar ook de bewustwording van de eigen cultuur. Door beide culturen naast elkaar te leggen, leert de student omgaan met deze verschillen (Adriaensen e.a., 2011). Het etnocentrisme verandert zo naar een relativistische visie. De stagiairebubbel zorgt er helaas vaak voor dat de Westerse visie gevoed blijft en het moeilijk is om hiervan los te komen. Dit maakt dat er een disbalans ontstaat tussen halen en brengen. Waar dan kennis overgedragen wordt, zou kennisuitwisseling plaats moeten vinden, want van samenwerken leren beide partijen. De expertise vanuit Nederland is waardevol, maar de lokale kennis en ervaring zijn onmisbaar voor de implementatie van het geleerde binnen de lokale organisaties.

Uitwisselingsbubbel

Studenten vertrekken met een duidelijk doel naar het buitenland: het verkrijgen van een interna-

tionaal perspectief op de beroepspraktijk en het ontwikkelen van interculturele competenties. Om dit te kunnen verwezenlijken investeert de student in de internationale uitwisseling. De stagiairebubbel kan een dergelijke ontwikkeling in de weg staan. De organisatie zal dan weinig baat hebben bij investering in de stagiaire. Gelukkig bieden Surinaamse organisaties Nederlandse studenten de mogelijkheid om te ontwikkelen en zijn studenten gemotiveerd om mee te werken aan de ontwikkeling van het mooie en veelzijdige Suriname. Laat deze wederzijdse bereidwilligheid tot ontwikkeling de motivatie zijn om de stagiairebubbel om te toveren tot een leerzame uitwisselingsbubbel.

Gastgezin

Dus, heb je plannen om naar Suriname te gaan tijdens je sociaal werkstudie? Voorkom de bubbel door diverse woonmogelijkheden te onderzoeken. Een gastgezin is bijvoorbeeld een mooie mogelijkheid om te mengen met de lokale bevolking. Verdiep je in de Surinaamse werkwijze binnen het sociaal werk en observeer en leer binnen je praktijkorganisatie. Verdiep je verder in de normen en waarden van het land en ga hier respectvol mee om. Maak contact met lokale studenten en leer van elkaar. Stap uit je comfort zone en verrijk jezelf met onvergetelijke leerervaringen voor zowel je loopbaan als in het dagelijks leven!

Jolanda Berends is internationaal coördinator voor het Instituut voor Social Work aan de Hogeschool Utrecht en is als hogeschooldocent nauw betrokken bij de internationalisering van het sociaal werkonderwijs. Amber Goossen is recent afgestudeerd als maatschappelijk werker aan de Hogeschool Utrecht en is momenteel werkzoekend. Zij was van september t/m december 2016 in Suriname voor de invulling van haar vrije profilering.

Bronnen

- Adriaensen, I., Meersschaert, E., Daele, S., van., Vogelae W. & IJzerman, E. (2011). Blikopener: Intercultureel leren in internationale jongerenprojecten. Brussel: JINT vzw. Geraadpleegd op 9 april 2017, via: http://www.jint.be/Portals/0/Images/Infotheek/Blikopener_infotheek.pdf
- Sanwirjatmo, Isaura. Documentaire: *Soso Lobi – Nothing But Love*. <https://www.2doc.nl/documentaires/series/makers-van-morgen/2017/soso-lobi-nothing-but-love>
- UCOS. (2016). Seminarie: "Toename in Surinaamse stages en onderzoek: uitdagingen en opportuniteiten". UCOS: Universitair Centrum voor Ontwikkelings-samenwerking. Geraadpleegd op 7 april 2017, via: <http://www.ucos.be/data/files/Verslag%20Seminarie%20Suriname%2018032016.pdf>